

Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V.

Schepersmaat 2
Postbus 28000
9400 HH ASSEN
Telefoon: (0592) 369111
Telefax : (0592) 362200

www.nam.nl

Verzonden via www.overheid.nl

Ministerie van Economische Zaken
t.a.v. de heer E. De Vries

Uw ref: *internetconsultatie* Onze ref: EP201007303234 Doorkiesnr: (0592) 362989 Assen, 9 juli 2010

Onderwerp: Wijziging Mijnbouwwet: voorstel opsporing en winning aardwarmte

Geachte heer, mevrouw,

Op de overheids internetconsultatie-pagina troffen wij de voorgestelde wijziging van de Mijnbouwwet in verband met de opsporing en winning van aardwarmte. Vanuit onze bedrijfsdoelstellingen en expertise maken wij graag gebruik van de mogelijkheid op dit voorstel te reageren.

Wederzijdse beïnvloeding winning delfstoffen en aardwarmte

Ons belangrijkste bezwaar tegen de inhoud van het wetsvoorstel is dat niet goed doordacht lijkt te zijn hoe voorkomen kan worden dat delfstoffen- en aardwarmtewinning in elkaars vaarwater komen. De mogelijkheid bestaat dat voor een bepaald gebied zowel een winningsvergunning voor delfstoffen als een aardwarmtestart- of -vervolgvergunning is of wordt verleend. Het spreekt voor zich dat dient te worden voorkomen dat de houder van de delfstoffenvergunning een aardwarmtereservoir aanboort of dat een aardwarmteproducent een delfstoffenvoorkomen aanboort. Daarbij spelen niet alleen veiligheids- en milieuoverwegingen een rol, maar ook economische overwegingen. In dit verband zij gewezen op het feit dat de houders van de meeste winningsvergunningen voor delfstoffen op land eigenaar zijn van de nog niet gewonnen delfstoffen en dat de houder van een aardwarmtevergunning zich die delfstoffen niet kan toeëigenen.

Wij betwijfelen of de nu meer expliciete bepalingen rond aardwarmte afdoende waarborgen bieden om te voorkomen dat de winning van delfstoffen en aardwarmte elkaar in de weg komen te zitten. Onze zorg vloeit vooral voort uit onderdeel E (het voorgestelde artikel 24d), onderdeel G (vervallen van het vereiste van een goedgekeurd winningsplan) en onderdeel I. Wij zullen dit in het navolgende verder toelichten.

Onderdeel A

In artikel 1 dient de definitie van verkenningsonderzoek onderdeel d te worden gewijzigd aangezien de verkenning en opsporing van aardwamte nu wordt geïncorporeerd in de aardwarmtestartvergunning.

In het voorstel wordt artikel 1 onder h gewijzigd onder meer in die zin, dat onder “winnen van aardwarmte” mede zal worden verstaan terugvoeren van bij de winning opgepompt water in de oorspronkelijke geologische formatie. De toevoeging zou de vraag kunnen oproepen waarom ten aanzien van de definitie van “winning van delfstoffen” niet iets soortgelijks is bepaald; ook bij de winning van delfstoffen kan immers water vrijkomen dat vervolgens weer wordt teruggebracht in de ondergrond.

Onderdeel E

Artikel 24b

In het eerste lid van dit artikel wordt – zoals op meerdere punten in het voorstel – wisselend gebruik gemaakt van “*vergunning*” en “*vergunning voor aardwarmte*” (waarbij in beide gevallen de aardwarmtestartvergunning dan wel de aardwarmtevervolgvergunning wordt bedoeld).

In het tweede lid dienen volledigheidshalve tevens de voorkomens waarvoor reeds een winningsvergunning (als bedoeld in artikel 6) of een voorkomen waarvoor een vergunning voor het permanent opslaan van CO₂ (als bedoeld in de aanhangige wijziging van hoofdstuk 3) te worden uitgezonderd. Een dergelijke uitzondering is conform de huidige systematiek en biedt meer zekerheid dan de regeling als voorgesteld via artikel 24f lid 4.

Artikel 24c

In lid 4 wordt abusievelijk naar artikel 24d het derde lid verwezen. Waarschijnlijk wordt daarmee artikel 24e bedoeld.

Artikel 24d

Het ligt niet in de lijn der verwachting dat bij de opsporing en winning van aardwarmte onvermijdelijk delfstoffen meekomen, die niet reeds onderdeel zijn van bestaande winningsvergunningen. De spiegeling van het huidige artikel 11 (volgens toelichting) is daarmee tevens minder relevant.

In het voorgestelde artikel wordt – naar onze mening ten onrechte – geen aandacht besteed aan de vraag hoe de houder van een winningsvergunning wordt gecompenseerd voor de schade die hij leidt indien de aardwarmteproducent aan hem toebehorende delfstoffen wint.

Het wetsvoorstel voorziet er niet in dat de houder van een aardwarmtestart- of -vervolgvergunning afdrachten doet over delfstoffen, die onvermijdelijk meekomen met de opsporing en winning van delfstoffen. Naar onze mening leidt dit tot rechtsongelijkheid tussen aardwarmte- en delfstoffenproducenten; wij stellen voor het afdrachtenregime voor delfstoffenwinning ook van toepassing te verklaren op dergelijke “onvermijdelijk meegekomen” delfstoffen.

Overigens geeft de toelichting ook aan, dat indien de delfstoffen consequent worden onttrokken daarvoor tevens een winningsvergunning noodzakelijk is. In het geval dat reeds een winningsvergunning voor delfstoffen verleend is aan een andere houder (hetgeen meestal het geval zal zijn), kan, gelet op artikel 7, niet nogmaals een vergunning verleend worden.

Artikel 24d is derhalve te summier gesteld en lijkt niet voldoende doordacht.

Artikel 24e

In het tweede lid lijkt ten onrechte niet te zijn bepaald dat een aardwarmtevervolgvergunning, evenals een aardwarmtestartvergunning, ook verlengd kan worden op aan aanvraag van de houder (vgl. artikel 24j lid 3, waaruit impliciet blijkt dat de mogelijkheid van verlenging wel beoogd is).

Artikel 24g

Via dit artikel wordt een equivalent van het bestaande artikel 12 nagestreefd. Het artikel 12 kent echter geen limitering van 5 jaar zoals wel reeds wordt voorgesteld door artikel 24e het tweede lid.

Artikel 24i

Artikel 24i bevat de gegevens benodigd voor een aardwarmtevervolgvergunning. In weerwil van artikel 24f en toelichting daarop ontbreekt een vergelijkbare, heldere beschrijving ten behoeve van de aardwarmtestartvergunning. Zo ontbreekt in beide gevallen onder meer de informatie over de plaats en diepte van de voorgenomen boringen. Deze informatie kan in bepaalde gevallen noodzakelijk zijn om te bepalen of er een risico bestaat dat in een delfstoffenvoorkomen wordt geboord en om de vergunning zo nodig stratigrafisch te kunnen afbakenen.

Artikel 24j

Dit artikel is niet geheel duidelijk daar waar artikel 15 lid 4 van overeenkomstige toepassing wordt verklaard. Wordt beoogd dat in dat artikellid voor "opsporingsvergunning" moet worden gelezen "aardwarmtestartvergunning" en voor "winningsvergunning" "aardwarmtevervolgvergunning"? Is in dat geval de verwijzing in artikel 15 lid 4 sub a naar artikel 10, eerste lid, eveneens van overeenkomstige toepassing en zo ja, zou dat dan niet uitdrukkelijk bepaald moeten worden? Zou er niet duidelijk moeten worden gemaakt dat voor de verwijzing in artikel 15 lid 4 sub c naar artikel 7 gelezen moet worden: "artikel 24b"?

Onderdeel G

Onder de huidige wet is voor zowel de winning van delfstoffen als van aardwarmte een goedgekeurd winningsplan vereist. Uw ministerie heeft met de bevoegdheid om goedkeuring aan een winningsplan te onthouden een middel in handen om te voorkomen dat de houder van een aardwarmtevergunning activiteiten onderneemt die de veiligheid of het milieu in gevaar kunnen brengen of die schade zouden berokkenen aan houders van winningsvergunningen voor delfstoffen. Indien een goedgekeurd winningsplan voor de winning van aardwarmte niet langer vereist zou zijn, valt dit middel weg, hetgeen naar onze mening onwenselijk zou zijn.

In de toelichting wordt gesteld dat de reden voor het winningsplan en de goedkeuring daarvan gelegen is in het belang van het maximaal uitputten van voorraden en de risico's van bodembeweging; in het geval van aardwarmtewinning zouden deze redenen niet van toepassing zijn. Daarmee wordt naar onze mening miskend dat in het winningsplan ook de beoogde wijze van winning dient te worden beschreven en aan goedkeuring is onderworpen, mede in het belang van veiligheid en milieu.

Een "winning overeenkomstig een winningsplan" als bedoeld in artikel 34 lid 1 biedt ook tevens een additionele en actievere waarborg in geval van extra opsporing en winning onder een vigerende aardwarmtevervolgvergunning (zie tevens slotopmerking in deze brief) en onzekerheden in aquifergedrag.

Artikel 42 lid 2

De toevoeging "*of indien een vergunning voor het winning van aardwarmte (NAM: bedoeld wordt de initiële aardwarmtestartvergunning?) geldt voor een gebied, dat niet de gehele invloedsfeer van de binnen dat gebied uitgevoerde winning (NAM: van aardwarmte?) omvat*" is – mede in samenhang met de navolgende opmerking over invloedsgebied – in zichzelf onduidelijk.

Daarenboven wordt nu, in tegenstelling tot hetgeen de toelichting aangeeft, tevens de eventuele invloed op delfstoffenwinning onder dit artikel begrepen. Bij lezing dringt zich het gevoel op dat gepoogd is twee onvergelijkbare zaken (namelijk enerzijds de noodzaak van *unitization* indien een voorkomen gelegen is in twee of meer vergunningsgebieden en anderzijds de noodzaak om ongewenste interferentie tussen

delfstoffen- en aardwarmtewinning te voorkomen) met elkaar te verenigen, hetgeen de helderheid niet ten goede komt.

Gelet op de intentie van dit voorstel (haalbaarheid van aardwarmtewinning omdat dit mindere marges kent dan delfstoffenwinning, wat daarvan ook zij) en hetgeen voorgaand is opgemerkt onder artikel 24b, verdient het de voorkeur dat aardwarmte niet wordt verweven in het tweede lid van artikel 42.

Memorie van Toelichting

Op pagina 1 van de toelichting wordt gesproken over de “*gevaren van bodembeweging*” bij de winning van delfstoffen en de “risico’s” in geval van aardwarmte. Wij nemen aan dat in beide gevallen de “kans” op bodembeweging wordt bedoeld.

Voorts wordt in paragraaf 1 gesteld dat “*de vergunninghouder met de winning en verkoop van delfstoffen als aardolie en aardgas veel geld kan verdienen*”. Wij hechten eraan dat er daarbij ook wordt herinnerd aan het feit dat ook de daarmee verband houdende afdrachten van de vergunninghouder aan de staat daarmee in verhouding zijn.

De toelichting op het vergunninggebied in paragraaf 2.2 is – in samenhang met de toelichtingen op artikel 24f en 42 – niet geheel te duiden: Wordt wel/niet het begrip ‘voorkomen’ gehanteerd? Wordt met ‘invloedsfeer’ consequent de invloedssfeer van de boorgaten bedoeld? Welke vergunningbegrenzing is leidend, de grotere startvergunning of de beperktere vervolvergunning?

Overigens geeft 2.2 aan dat er “zekerheid” bestaat dat aangrenzende vergunninghouders elkaar niet hinderen. Hetgeen niet blijkt uit de constellatie van artikel 24b, 24f lid 4 en 42.

Onder paragraaf 3 wordt melding gemaakt van de ‘milieuvergunning’ welke ten tijde van implementatie van dit voorstel hoogstwaarschijnlijk ‘omgevingsvergunning’ zal heten.

Aan het slot van de toelichting op artikel 1 is aangegeven dat “Andersom mag met de vervolvergunning binnen het vergunninggebied ook aardwarmte worden opgespoord. Deze bevoegdheid is echter niet van belang bij het bepalen van gebied en duur van de vervolvergunning”. Deze opsporing – en inherent aan de systematiek ook initiële winning – onder de vervolvergunning lijkt op gespannen voet te staan met de aanname dat opsporing veelal een groter invloedsfeer kent (getuige ook de geschetste ‘gebiedsverkleining’ tussen start- en vervolvergunning op pagina 7).

Gaarne bereid tot een nadere toelichting.

Hoogachtend,
Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V.

mr. K. Lemstra